

УДК: 141.319.8:316.324.8

МОЖЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЛОГІКИ ТА РИТОРИКИ В ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПАХ ТА СУПЕРЕЧЦІ

Базарна П.А.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Старікова Г.Г.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії,
м. Харків, Україна

e-mail: polina.bazarna@nure.ua

This article explores the interplay between logic and rhetoric in public speaking and debate. The role of rhetoric as the art of persuasive speech and the role of logic in structuring arguments and forming conclusions are considered. The article gives examples from practice and analyzes them, showing how logic and rhetoric interact in real situations. The interaction of logic and rhetoric is a key aspect of an effective communication process.

Взаємозв'язки логіки та риторики мають дуже давню історію, яка почалась ще за часів Давньої Греції. Вони співіснують і взаємодоповнюють одна одну, створюючи цілісний апарат аргументації. Ми пропонуємо проаналізувати ці зв'язки на прикладах використання логічних та позалогічних, суто риторичних засобів у таких діях, як суперечка та публічний виступ.

Риторика вважається мистецтвом переконливого мовлення, що є важливою навичкою при представленні власних ідей іншим людям. Основним завданням риторики є розвиток та вдосконалення навичок виступу перед аудиторією, а також ефективного впливу на неї. Тому в риторичі існує досить багато специфічних засобів для такого впливу. Але, з іншого боку, риторика не існує без логіки, вона завжди базується на основних логічних принципах. Логіка як вчення про форми, закони і норми правильного мислення визначає формування наших думок та доводів, навчає людину правильно формулювати аргументи та будувати відповідні міркування для отримання істинного висновку. З точки зору логіки існують коректні та некоректні засоби ведення суперечки або дискусії. Коректними вважаються такі засоби, які відповідають вимогам логіки та моралі. Розглянемо взаємодію логіки та риторики у суперечці і відповімо на питання, за що відповідає у суперечках кожна з них. Логіка орієнтується на формальні правила мислення та аргументації; фокусується на відповідності міркувань та висновків цим правилам; вона також визначає критерії правильних аргументів. Риторика ж в першу чергу орієнтується на переконання аудиторії; і тому широко використовує позалогічний «інструментарій» - емоційні аргументи та певні стилістичні прийоми, такі, як «аргумент до особи», «аргумент до публіки», «аргумент до жалю», «аргумент до освіченості» тощо, у залежності від того, які саме аргументи будуть ефективними для впливу на слухачів. Яка саме взаємодія між

логікою та риторикою може бути в суперечці? У суперечці риторика допомагає переконливо висловлювати аргументи, а логіка допомагає їх структурувати. При ефективній комбінації ці засоби допомагають досягти мети суперечки й досягти істини. Особливо показовим для риторики як ораторського мистецтва слід вважати публічний виступ. В ньому можливим є використання багатьох позалогічних засобів, таких, як риторичні питання, повтори та емоційно заряджені слова з метою переконання слухачів або впливу на їх вибір. Однією з важливих частин публічного виступу та риторики є емоційне забарвлення слів та висловів.

Прикладом емоційно забарвленого виступу можна назвати деякі виступи на закордонних шоу або в художніх фільмах. Так, у фільмі «Список Шиндлера» Стівена Спілберга сцена виступу Шиндлера перед робітниками вражає емоційною силою саме завдяки використанню подібних емоційних засобів при спілкуванні з аудиторією. Під час виступу, Шиндлер визнає, що міг би зробити більше, щоб врятувати ще більше людей. Його емоції вражають не тільки робітників, але й глядачів фільму, показуючи, як важливо бути співчутливим і відповідно поводитися у важкі часи. Він розчулюється, коли дивиться на золотий кільце на своєму пальці, яке міг би продати, щоб врятувати ще одну людину. Прикладом емоційного виступу на TED-Talk є доповідь Г'ю Херра, керівника групи біомехатроніки Медіа-лабораторії Массачусетського технологічного інституту, де він розповідає про роботу з біонічними протезами. Хоча його доповідь має технічний характер, емоційний зв'язок з аудиторією відіграє важливу роль. На завершення своєї презентації Херр запросив на сцену Адріанну Хаслет-Девіс, яка втратила ногу під час теракту на Бостонському марафоні 2013 року. Адріанна була бальним танцюристом, і вона виконала танець з партнером перед аудиторією TED вперше після травми. Її неймовірна історія та виступ викликали сильні емоції у глядачів, і навіть сама Адріанна не стримала сліз під час танцю. Отже, навіть технічна тема може стати особистою та захоплюючою, якщо є вміння передати емоції.

Отже, ми бачимо, що логіка допомагає нам правильно будувати нашу систему аргументів, а риторика надає можливість не лише донести чітку інформацію до аудиторії, але й переконати її. Логіка та риторика доповнюють один одного під час публічного виступу, участі в дискусії або суперечці. Слід також підкреслити, що риторика як ораторське мистецтво може забезпечити успіх нашій презентації власних ідей, рішень, яке сприймається аудиторією краще за допомогою емоційного забарвлення виступу.

Список використаних джерел

1. <https://genardmethod.com/blog/emotion-in-public-speaking-why-it-matters>
2. The Rhetorical Tradition: Readings from Classical Times to the Present (1990). Patricia Bizzell and Bruce Herzberg.